

Dragoș PĂTRARU

Anca STĂNESCU

ATENȚIE , CU INTENȚIE ,

Bookzone
BUCUREȘTI, 2023

Cuprins

Prefață	7
Să începem cu: De ce?	15
Bucă cunoașterii.	
Ce urmează după capitalism?	23
Și totuși, la ce suntem atenți?	35
Tu cum decizi ce e corect?	43
Ne naștem buni sau răi?	51
Puterea gândurilor negative. Prea bun ca să fii ignorat	61
Orbii pandemiei	73
Revenirea la mai bine	79
De fapt, de ce muncim?	91
Cod roșu pentru umanitate	99
Despre dansul nuclear al lui Putin. Și cum lăsăm copii mai buni pe o planetă bună	107
Prostul norocos și săracul ghinionist	119
Despre zgomot. Cum îl controlăm pentru a lua decizii mai bune	127
Spune-mi cine ești, ca să-ți spun cum poți fi dezinformată	137
Mentalitate de cercetaș	149

Cum ajungem la bunăstare?.....	155
Gogoșa creșterii economice	163
Creșterea care ucide. Mai mult = mai puțin	173
Cum schimbăm capitalismul?	183
Statul antreprenorial. Sau cum reparăm capitalismul?	193
Mitul deficitului. De unde vin, de fapt, banii și de ce nu îi avem	203
Taxe sau furci	217
Amurgul democrației	229
Secolul singurătății	241
Regăsirea sensului	251
De ce ne dezbină politica?	261
Tu cum îți trăiești săptămânile?	271
Rețeta fericirii	277
Să încheiem cu ce putem face împreună	283
Bibliografie	285

Prefață

Lumea e groaznică.

Lumea e bună.

Lumea poate fi mult mai bună.

Toate aceste afirmații de mai sus pot fi corecte în același timp, spunea un cercetător într-un articol publicat cândva în 2022. Dacă ne urmăriți activitatea la *Starea nației* de mai mult timp, știți deja că ne învârtim mai degrabă în jurul celei de-a treia afirmații. Greșeala de a ne raporta doar la trecut e una pe care mulți dintre noi o fac. Uitându-ne înapoi, ar putea să pară că suntem într-un loc mult mai bun acum. Însă, așa cum zice Jason Hickel când vorbește despre sărăcie, dacă ar fi să ne raportăm nu la trecut, ci la capacitatea reală pe care o avem în prezent de a pune capăt sărăciei, am vedea că stăm mai prost ca niciodată. Instrumentele pe care le folosim acum ca să măsurăm și ca să evaluăm bunăstarea și progresul omenirii nu ne spun întreaga poveste. Trecutul nu este întotdeauna un indicator bun pentru cum ar putea să fie prezentul.

Am citit și văzut destule, astfel încât să ne formăm niște opinii argumentate despre faptul că modelul creșterii economice continue se află într-o criză profundă și nu e deloc compatibil cu ceea ce ar trebui să însemne o viață bună. Suntem convinși că binele și bunăstarea trebuie să fie mult mai uniform distribuite între noi și că acest capitalism nebun din ultimii ani trebuie schimbat,

trebuie corectat și reconectat cu bunătatea. Credem că scopul profitului cu orice preț e nociv pentru oameni, pentru planetă și pentru toate ecosistemele care susțin viața pe Pământ. Apoi, credem cu tărie că felul în care muncim trebuie să se schimbe și felul în care atribuim valoare muncii trebuie reevaluat. Avem nevoie de un stat cu instituții puternice și bune, în care să lucreze oameni competenți și buni, și mai ales avem nevoie de instituții care să lucreze pentru oameni, nu împotriva lor. Credem că în orice facem azi trebuie să ne gândim și la bunăstarea generațiilor din viitor și că avem nevoie să ne adaptăm urgent la această lume în schimbare, ca să evităm o ruptură uriașă în materialul contractului social pe care l-am semnat între noi.

Acest contract social pe care se bazează în prezent întreaga organizare a societăților nu este adaptat pentru problemele noi cu care ne confruntăm. E un contract vechi, gândit în secolul trecut, peste care încercăm să potrivim situații de secol XXI.

Minouche Shafik face o analiză a acestui contract în cartea *Ce ne datorăm unii altora. Un nou contract social pentru o lume mai bună*. Shafik arată că premisele acestui contract social vechi se bazează pe niște ipoteze care nu mai sunt valabile în prezent. Ipoteze precum aceea că în societăți există familii în care doar bărbatul muncește în afara casei și câștigă suficient încât să susțină întreaga familie, în timp ce femeia se ocupă de gospodărie și de copii; că oamenii se căsătoresc și că rămân căsătoriți toată viața – cu alte cuvinte, că această împărțire a sarcinilor funcționează pentru ambii parteneri până la finalul vieții. Acest contract depășit de vremuri, dar la care încă ne raportăm în tot ce facem, presupune că ceea ce oamenii învață în școală le este suficient ca să se descurce în tot restul vieții. Așa că învățarea se termină atunci când oamenii ies din

cum zice Albert Wenger, autorul cărții *The World After Capital*.

Suntem cu toții contemporani cu evenimente care remodelează lumea. Și nu e deloc o exagerare când spunem asta. Ne confruntăm cu renașterea amenințării armelor nucleare; cu un război la granița noastră, un război care a venit atunci când tocmai ce se mai slăbea amenințarea unui virus care a adâncit sărăcia în lume și a scos la suprafață imaginea inegalității în cele mai urâte forme ale ei. Iar toate acestea sunt învăluite de rapoarte peste rapoarte în care cercetătorii descriu un „atlas de suferință umană”, dacă eșuăm în a acționa concret împotriva schimbărilor climatice.

Dacă problema sărăciei și-ar putea găsi un început de rezolvare în imprimantă, problema crizei climatice nu se va putea rezolva așa. Stephanie Kelton pune bazele unui cadru conceptual foarte bun în cartea *The Deficit Myth* – acela al diferenței dintre ce e natural și ce e artificial. Solul, apa, mâncarea, puterea de muncă, ideile, cunoașterea, toate acestea sunt resurse reale. Banii, însă, sunt doar un instrument. Un instrument artificial cu care punem în mișcare resursele reale. O pădure nu crește din tastele unui calculator. Mâncarea și apa curată nu pot fi tipărite. Banii, în schimb, da. Întrebarea importantă la nivel de societate nu ar trebui să fie „de unde bani?”. Întrebările importante sunt altele: Putem în mod real să producem toată mâncarea de care oamenii au nevoie? Există suficient spațiu pentru asta și suficient sol sănătos? Putem construi locuințe decente în care oamenii să trăiască? Avem cu ce? Avem cu cine? Sunt oamenii atât de sănătoși, încât să poată munci? Avem tehnologia necesară să punem în practică ideile pe care le avem? Și, la fel de important, avem printre noi oameni cu idei bune despre cum ar putea fi făcute lucrurile mai bine?

Dacă putem răspunde în mod favorabil la aceste întrebări, nu ne împiedică nimic să ne stabilim niște „misiuni” la nivel de societate, așa cum zice Mariana Mazzucato în cartea *Mission Economy: A Moonshot Guide to Changing Capitalism*. Misiuni care să ne ajute să folosim în mod util acest instrument imaginar al banilor. Misiuni care să ne ajute să construim societăți în care să ne fie tuturor bine, ținând cont în același timp de un criteriu foarte important: limitele acestei planete. Despre o astfel de societate vorbește Kate Raworth în cartea *Doughnut Economics: Seven Ways to Think Like a 21st-Century Economist*. Oamenii sunt în mod fundamental dependenți de ecosistemele planetei, natura nu e doar o „resursă”, depindem de sănătatea ei ca să trăim. Așa cum spune Jason Hickel în cartea *Less is More: How Degrowth Will Save the World*, trebuie să renunțăm la a mai crede că omul domină lumea naturală și să trecem la o altă filozofie, una care să își aibă rădăcinile în ideea de reciprocitate și de regenerare.

Nu există niciun tipar, nicio rețetă sigură pentru cum ar trebui făcute lucrurile. De-a lungul timpului, unele idei bune pur și simplu au prins; alte idei, poate mai rele, la fel. Iar unele dintre schimbările din societate au fost accidentale. Însă, așa cum spun Esther Duflo și Abhijit V. Banerjee în cartea *Economie utilă pentru vremuri dificile*, ar fi greșit să subestimăm rolul pe care politicile publice l-au avut în schimbările ultimilor ani. Politicile publice implementate de state sunt un instrument de schimbare foarte puternic. Există un spațiu bine delimitat în care societatea poate ține în echilibru statul. Există un „coridor îngust”, așa cum spun Daron Acemoglu și James Robinson în cartea care poartă chiar acest nume, coridor care se întinde în spațiul delimitat de absența unui stat cu instituții funcționale, pe de o parte, și dominația instituțiilor statului asupra societății,

de cealaltă parte. În acest coridor, societatea poate monitoriza puterea statului, poate să nu fie de acord cu statul, dar poate să și colaboreze cu el. În acest coridor, democrația trebuie apărată constant. Pentru că supraviețuirea democrației depinde de alegerile zilnice ale oamenilor, cum zice și Anne Applebaum în cartea *Amurgul democrației. Seducătoarea atracție a autoritarismului*. Ascensiunea autoritarismului este un alt pericol mare al acestei perioade, la care ar trebui să fim foarte atenți. Democrația noastră șubredă a rezistat cumva până acum. Problema e că harta din jurul nostru arată destul de prost și ar cam trebui să începem să fim atenți la toate semnele.

De asta e atât de important ca noi, cei ce avem norocul să găsim resursele necesare ca să alocăm atenție acestor idei, să facem ce ține de noi ca să mișcăm lucrurile. Să vorbim despre ideile importante. Să dăm informațiile mai departe. Și, foarte important, să nu ne descurajăm dacă nu obținem rezultate imediat. Schimbările se întâmplă pe parcursul unor zeci de ani. E posibil să nu ajungem să vedem schimbarea în timpul vieții noastre. Gândirea pe termen lung e una dintre cele mai mari provocări morale cu care ne confruntăm în prezent, cum zice Roman Krznaric în cartea *The Good Ancestor*.

Cum lăsăm o planetă mai bună pentru copiii noștri, dar și copii mai buni pe o planetă bună?

Cuvântul-cheie astăzi este „împreună”. Asta e ceva ce spun des oamenii care au reușit să facă mult bine, oameni precum Valeriu Nicolae, un om care ne inspiră în fiecare zi, cu tot ceea ce face.

E important să lucrezi cu alți oameni. E important să colaborezi. Să formezi comunități. Matthew Syed vorbește în cartea *Idei rebele* despre cât de importante sunt inteligența colectivă și diversitatea oamenilor dintr-o echipă. Diversitate care nu ține de speciali-

zări academice, ci pur și simplu de experiențe de viață. Zgomotul din jurul nostru, cel care ne împiedică să vedem limpede lucrurile, tinde să se anuleze atunci când ne bazăm pe „înțelepciunea mulțimii”, descrisă de Daniel Kahneman în cartea *Noise. Un defect al judecății umane*. Avem nevoie, deci, unii de alții.

Oricât de visătoare și de utopice ni s-ar părea îndemnul la schimbare, realitatea ne arată că lucrurile doar așa se întâmplă: atunci când niște oameni se strâng și decid împreună că vor să schimbe cursul lucrurilor. Iar pentru asta e nevoie de o infrastructură „umană”. E nevoie de spații în care să ne întâlnim ușor, e nevoie de un program de lucru care să ne permită să avem timp liber de petrecut cu alți oameni, e nevoie de schimbări de sistem. Așa cum zice Noreena Hertz în cartea *Secolul singurătății*, e nevoie de reconectarea capitalismului cu bunătatea.

Pentru că mare parte dintre suferințele noastre de azi au la bază deconectarea, despre care vorbește Johann Hari în cartea *Legături pierdute*: deconectarea de o muncă cu sens; deconectarea de valorile importante; de poziția socială și de respect; deconectarea de natură. Dar cel mai presus: deconectarea de oameni. Cei mai sănătoși oameni sunt cei care au alți oameni în jurul lor. Relațiile bune ne țin fericiți și sănătoși. O arată studiu după studiu.

Dar cum păstrăm relații bune cu cei din jur când suntem atât de dezbinați de politică, de un virus, de un vaccin, de orice dezbatere care durează două zile pe rețele înainte să fie uitată? Măcar o parte din răspuns se află în excepționala carte a lui Jonathan Haidt, *Mintea moralistă. De ce ne dezbină politica și religia*. Haidt explică foarte bine că, de fapt, toți ne dorim aceleași lucruri: vrem să ne fie bine nouă și vrem să le fie bine celor din jurul nostru. Doar că avem feluri diferite de a

exprima asta. Moralitatea e o construcție cu mai mulți piloni.

Avem nevoie de cât mai mult teren comun între noi. Avem nevoie să refacem acel „centru care nu rezistă”, cum zice Jamie Wheal în cartea *Regăsirea sensului*. Avem nevoie să închidem prăpastia asta imensă dintre noi, să refacem centrul și să construim un teren comun de unde să ne putem ocupa de problemele cu adevărat importante ale acestei perioade. Nu sunt deloc puține și nu sunt deloc ușoare.

Dacă suntem norocoși, avem la dispoziție, într-o viață, *4 000 de săptămâni*, cum zice Oliver Burkeman. Ce facem cu ele? Unde alocăm atenția? Cum decidem ce să ignorăm ca să avem o viață bună? Mai ales când atenția ne este cerută din toate părțile de acest exces de tehnologie. Tehnologie care ne-a ușurat viața, dar care a venit la pachet cu un deficit de înțelepciune. Am avut o revoluție științifică fără să avem și o revoluție a moralității care să o egaleze. Știința și tehnologia ne-au făcut puternici fără să ne facă în aceeași măsură înțelepți.

Această lipsă de înțelepciune pavează și *Drumul spre nelibertate*, despre care vorbește Timothy Snyder. Lipsă de înțelepciune în a înțelege că trecutul și istoria sunt extrem de importante, dar că nici trecutul și nici prezentul nu sunt niște indicatori buni pentru cum va fi viitorul. Pentru că viitorul se construiește în fiecare zi.

Despre ideile și cărțile menționate mai sus urmează să citiți, pe larg, în paginile acestei cărți. Fiecare capitol e un text rescris și adaptat din episoadele podcastului *Vocea nației*, pe care îl găsiți pe canalul nostru de YouTube, <https://www.youtube.com/@StareaNatiei>. Iar numărul episodului e indicat pentru fiecare capitol în parte.

Să începem cu: De ce?

Un lucru bun pe care l-am învățat de la Simon Sinek e acesta: dacă nu putem răspunde clar la întrebarea „de ce?”, atunci poate că nu facem ce trebuie. Toată lumea știe *ce* face (aș avea câteva contraexemple, uitându-mă la clasa noastră politică) și știe *cum* face. Dar foarte puțini au răspunsul la întrebarea „de ce?”. Ba, o astfel de întrebare le creează multora un gol în stomac. Pentru că a nu avea un răspuns te expune cu totul lipsei de sens. Și nu cred că există sentiment mai nociv pentru un om decât acela de a nu își fi găsit motivul pentru care merge într-o anumită direcție. Poate că de-aia și eșuează cei mai mulți, fie că vorbim de oameni sau de organizații, chiar și de comunități sau state. Nu poți să ajungi la mentalitatea de care ai nevoie (*open mindset*, cum îi spune Carol Dweck) fără să știi de ce faci ceea ce faci. Și fără ca acel „de ce” să fie ceva în care crezi cu tot ce ai tu mai bun. Sau, în unele cazuri, mai rău. Că suntem cu lumea în acest punct pentru că unii au crezut cu tărie în lucruri cu totul greșite. Pentru că unii au fixat cumva, la un moment dat, niște valori despre care acum realizăm că trebuie schimbate, dacă vrem să nu punem în pericol principalul scop pe care natura l-a dat oricui posedă viață, fie că vorbim de plante sau de animale: perpetuarea speciei.

Chiar dacă este tot o culegere de texte, așa cum au fost și precedentele două, *Starea nației*, în 2015, și

Unde nu-i cap, vai de popoare, în 2017, această carte este diferită și, cum se spune acum, aduce mai multă valoare celui care o citește. Dacă în cazul primelor două volume a fost vorba de texte adaptate din emisiunea *Starea nației* – care în februarie 2023 a împlinit zece ani –, această carte conține parte din textele pe care, într-o formă apropiată, le poți auzi în episoadele podcastului *Vocea nației* din sezonul 2021–2022. Ele au fost, așadar, selectate și adaptate pentru varianta tipărită cu multă grijă de colega mea, Anca Stănescu, fără de care, o scriu **apăsasat**, acest demers nu ar fi devenit realitate. Și fără de care calitatea podcastului *Vocea nației* nu ar fi crescut atât de mult în ultimii, iată, trei ani deja. Asta se întâmplă când ai norocul ca oameni buni să-și dorească să contribuie la ceea ce faci și să te ridice pur și simplu la un nivel la care singur nu ai fi putut ajunge. Vom povesti asta la multe lansări prin țară, dar colaborarea cu Anca a venit după ce eu am primit de la ea un mail în care, printre rânduri, am citit asta: „Uite, tu faci OK ce faci, dar ce zici dacă ai face mult mai bine unele lucruri cu ajutorul meu?” Să nu răspunzi la un astfel de mesaj ține de prostie. Mulțumesc, Anca.

Sunt trei motive pentru care am decis să avem și variante tipărite cu cele mai importante idei pe care le punem în discuție la podcastul *Vocea nației*, un demers care consumă resurse considerabile fără să aibă o rețetă financiară în spate (ne-au salvat, putem spune, în ultimul an, prietenii noștri de la Server Config, nu ezitați să-i căutați). Așadar, cu această carte, ne propunem să acoperim partea de finanțare pentru fiecare sezon de podcast, astfel încât să nu-l facem dependent de reclame, nefiind foarte iubiți pentru lucrurile pe care le spunem la emisiune despre profit, consumerism, corporații, inega-

litate, bullshit jobs și așa mai departe. Cu ce ne rămâne vă voi spune ceva mai jos ce vom face.

Un alt motiv care a dus la nașterea acestui produs fizic este dorința celor care ne urmăresc de a avea acces rapid la ideile din podcast (observați că vă scot pe voi în față, voi ați vrut, noi n-am fi făcut-o, dar dacă ați insistat să ne băgați niște bani în buzunar...). Sunt asaltat pur și simplu cu solicitări din partea celor care vor să le spun care e cea mai bună carte despre un subiect. Sau să le spun trei cărți pe care le-aș recomanda, unii vor zece, așezate într-o ordine a dificultății. Un cont pe goodreads, deși util, unde mă urmăresc foarte mulți (mă găsiți dând căutare la categoria „friends” în aplicație), pare că nu poate satisface această dorință a multora. Dar e vorba și despre modul în care oamenii vor și asimilează informația. Adică, această carte e și pentru cei care nu au acces la net sau și l-au limitat, sunt destui (mă număr printre cei care au pus o limită de 30 minute de stat zilnic pe rețele precum Insta și Facebook, adică rețele pe care nu le folosesc pentru învățare, cum fac cu YouTube, de pildă), dar și pentru cei care nu pot sau nu vor pur și simplu să citească 40 de cărți pe an, dacă pot lua ideile principale, comentate de cineva în care au încredere, dintr-o singură carte.

Apoi, primesc mesaje de la oameni care îmi cer să le spun repede o idee despre care am vorbit la podcast, pentru că nu reușesc să o formuleze astfel încât să câștige o dispută cu niște prieteni care sunt în vizită la ei. Chiar dacă ajut atunci când pot și când văd mesajul la timp cu un răspuns, e mult mai elegant să te scuzi, să mergi până la bibliotecă, să scoți o carte, să mergi la capitolul care te interesează și să citești în fața prietenilor ideea pe

care o căutai (și apoi, eventual, să le recomanzi cartea, mulțumim).

Și spun asta din experiența proprie, eu apelez des la acest gest, pentru că multe dintre ideile despre care vorbesc și după care am ajuns să trăiesc viața azi vin din cărțile citite. Dar ce te faci când nu ai o carte? Când urmărești pe cineva și nu vrei să-ți scape nicio idee importantă (eu am „relația” asta cu mai mulți producători de conținut, cum ar fi, de pildă, Andrew Huberman), îți dorești să poți reveni repede la o idee, la un argument, fără să fii nevoit să intri pe net, să cauți printr-un episod de mai bine de două ore, să asculți, să notezi, pentru a putea folosi apoi ideea respectivă. Așa, avându-le pe toate într-un loc, mai ales dacă citești folosind un marker și făcând notițe cu creionul pe margine sau la final, cum fac eu, poți ajunge mai repede acolo.

În plus, puteți găsi fiecare capitol și mai ușor în funcție de ilustrația care îl însoțește. Iar pentru asta îi mulțumim lui Valentin Ioniță, @alb_astru. Valentin s-a oferit să facă o muncă incredibilă într-un timp scurt și a reușit să-și imagineze în fiecare dintre ilustrațiile de la început de capitol esența cuvintelor care au urmat.

În fine, facem asta și ca să documentăm noi mai bine drumul ăsta pe care am apucat-o și pentru a cristaliza mai bine idei care, puse la un loc și experimentate, pot fi apoi puncte de plecare pentru alte idei bune, despre care să vorbim sau să scriem. Și constat asta cu proiectul *Starea sănătății*. Există idei foarte bune la unii autori, care o dau însă în bară cu altele. Așa că o idee excelentă luată de la unul, combinată cu o alta și cu propria experiență de viață pot naște noi direcții de explorare, care să ne alimenteze curiozitatea și dorința de utilitate.

După ce dăm la o parte toate costurile pe care le avem cu această carte și necesarul nostru de finanțare pentru podcast, vom folosi restul sumei pentru a adăuga câteva burse lunare pentru copiii pe care îi sprijinim prin *Ceasul bun*. Și demersul ăsta a fost inspirat de cineva. Ni s-a alăturat la Cafenea o fată care scrie foarte bine. Am văzut o poezie scrisă de ea. Eu nu tresalt ușor la poezii. Și atunci când am negociat salariul i-am spus că în fișa postului ei intră și să scrie ceva în fiecare zi. Nu contează ce, să poată să-mi arate la finalul fiecărei luni cum a mânuit și cuvintele, nu doar vasele din bucătărie. Între timp, a plecat de la cafenea, dar o sun din când în când s-o întreb dacă a mai scris ceva și să-i reamintesc să nu renunțe la scris. Și vă sfătuiesc să încercați asta, indiferent de ce faceți: să vă oferiți permanent luxul ăsta (am citit de curând despre un om al străzii, român, care a lansat un volum de poezii) de a încerca și altceva, luxul unei a doua curbe, cum o numește Charles Handy, într-o carte care m-a inspirat pentru toate curbele astea pe care le-am făcut în ultimii ani: *Cafeaua nației*, *Cafeneaua nației*, *Ceasul bun*, podcastul *Vocea nației*, *Starea sănătății*, *Starea performanței*, newsletterul *Starea săptămânii* (la care vă puteți abona gratuit pe stareanatiei.ro), *Starea planetei*, *Starea muncii*, magazinul nostru virtual, acum *Cafeneaua nației pe roți*, un proiect în care am investit peste 100 000 de euro, urmează *Teatrul nației*, la Ploiești, academia de sport despre care vă vorbeam, poate *Școala nației*, dacă vom mai avea energia necesară să ajungem până acolo. Pentru fiecare reușită, au fost mai multe nereușite sau proiecte atât de slabe, încât nici n-au mai fost lansate.

Am încercat să facem cartea și mai interesantă adăugând, la începutul fiecărui capitol, o întâmplare personală care mi-a marcat drumul în viață. N-am stat

prea mult să le aleg, dacă aș avea din nou capitolele în față aș putea să am cu totul alte opțiuni, scotocind în amintiri. Am fost influențat de trăirile din perioada în care am scris aceste întâmplări (octombrie 2022 – iunie 2023). Un exercițiu care m-a făcut (a contribuit la asta și o întâlnire cu colegii din școala generală, după 30 de ani de la absolvire – prima pe care o organizăm) să îmi amintesc de întâmplări pe care le credeam cu totul uitate.

Am considerat că asta vă va face să vă gândiți la situația voastră și să puteți face, dacă e cazul, ceva schimbări bune. Sper să vă placă și să vă inspire.

I

Norii sunt mult prea jos. Plouă mărunț, enervant. Rafalele de vânt și cele doar câteva grade transformă picăturile într-un bici care mă face să mă întreb ce caut aici. Dar trebuie să stau. Trebuie să mă întorc acasă cu lapte praf pentru Andreea. Întrebarea lucrează în capul meu, printre urletele copiilor lăsați să se joace de părinții lor care stau și ei la fel ca mine la coada asta, pentru laptele praf dat gratuit de autorități. Ce caut eu aici? N-ar trebui să fiu atât de sărac, nu? Adică, și eu, și Monica muncim, eu dețin o publicație locală, la naiba. Nu doar lucrez acolo, sunt patron! Un săptămânal de sport, e adevărat, îmi place la nebunie ce fac, dar sunt aproape sigur c-am greșit renunțând la jobul de la radio, după patru ani.

E clar că nu fac bine ceva, e clar că trebuie să fac niște schimbări. Dar ce schimbări? De unde să încep? Habar n-am! Și, dacă urăsc ceva pe lumea asta, atunci urăsc apa. Și m-am făcut flească. Nu pot să lucrez mai mult, pentru că ziua mea de lucru are între 12 și 16 ore. Și-atunci? Nu știu, dar trebuie să fac ceva! Să fiu mai deștept, să știu mai multe, să mă pricep mai bine. Să investesc deci în mine, să-mi mut atenția pe lucrurile importante pentru viitor. Să construiesc. Să evoluez. Să pot să văd mai departe când ridic privirea. Chiar dacă mi-e greu, chiar dacă plouă. Pentru că eu n-ar trebui să fiu aici. Trebuie să ajung cumva, făcând ceea ce îmi place la nebunie să fac, să îmi permit să trăiesc decent măcar. Și să-i ajut și pe alții să o facă.